

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОВІДНОСИНИ

Кримінальне законодавство – це система встановлених законодавчими органами державної влади кримінальних законів, які визначають основи і принципи кримінальної відповідальності, встановлюють, які саме суспільно небезпечні діяння є злочинами і яке покарання може бути застосоване до особи, що його скоїла¹.

Кримінальне право України як галузь права - це сукупність нормативно-правових актів, у яких визначаються підстави і принципи кримінальної відповідальності, злочинність і караність діянь, а також підстави звільнення особи від кримінальної відповідальності і покарання.

Предметом кримінального права України є злочин і покарання.

Кримінальний кодекс визначає, які суспільно небезпечні діяння є злочинами та які покарання застосовуються до осіб, що їх вчинили.

Система кримінального права

Загальній частині кримінального права України встановлені підстави і принципи кримінальної відповідальності та підстави звільнення особи від кримінальної відповідальності і покарання.

В Загальній частині кримінального права визначається кримінальна відповідальність організаторів та учасників організованої групи чи

Особлива частина кримінального права України визначає діяння злочинами та встановлює за них покарання. Так, починаючи зі ст. 109 КК, і закінчуючи ст. 447 КК, (за виключенням ст. 401 КК) наведено перелік злочинів із визначеними за них покараннями.

Принципи кримінального права України - це основні начала (положення), що характеризують суть кримінального права. В чинному КК² вони не закріплені, проте виводяться зі змісту КК. Назвемо, зокрема, такі принципи кримінального права України.

Принцип законності. Означає, що до кримінальної відповідальності може бути притягнута особа тільки за діяння, передбачені в КК. Інакше кажучи, немає злочину без закріплення цього в законі. Тобто, якщо особа вчинила якесь діяння і заподіяла таким чином певну шкоду, вона може бути притягнутою до кримінальної відповідальності, коли це діяння визнано в КК злочином. Якщо таке діяння в КК злочином не визнано, не дивлячись на його навіть тяжкі наслідки, особа не може бути притягнутою до кримінальної відповідальності.

Принцип рівності громадян. Означає, що КК однаковою мірою стосується всіх осіб, незалежно від статі, національності, раси, професії, посади і т.п. Не є порушенням даного принципу встановлення, наприклад, більш суворого покарання за посягання на життя державного чи громадського діяча (ст. 112 КК) чи пом'якшене кримінально-правове реагування за вчинення злочину неповнолітньою особою. Пояснюється це в першому випадку важливістю для суспільства і держави виконуваних державним чи громадським діячем обов'язків, у другому - фактом соціальної незрілості особи і неможливістю тому зазнати на собі кримінально-правового реагування нарівні з дорослими.

Принцип гуманізму. Зміст цього принципу багатогранний. Окреслимо окремі з цих граней. Принцип гуманізму означає, що

а) КК захищає всіх осіб. За часів рабства сам раб не був суб'єктом права, а вважався річчю. Тобто закон його особистість не захищав;

б) покарання не переслідує мету заподіяння страждань. Раніше, до 1863 р., до засуджених застосовувались тілесні покарання;

в) відсутність в КК такого виду покарання як смертна кара;

г) альтернативність покарань в КК. Так, в ст. 51 КК передбачено 12 видів покарань;

д) КК передбачає низку підстав звільнення особи, яка вчинила злочин, від кримінальної відповідальності. Наприклад, у зв'язку з дійовим каяттям (ст. 45 КК).

Принцип винної відповідальності. Означає, що до кримінальної відповідальності може бути притягнена лише особа, яка умисна або необережно (тобто винно) вчинила суспільно небезпечне діяння. Інакше кажучи, немає злочину без вини. Якщо особа невинувата у вчиненому нею діянні, що спричинило наслідки, хай навіть і особливо тяжкі, вона не підлягає кримінальній відповідальності. Наприклад, особа не втрималась і впала. При падінні випадково заподіяла іншій особі тілесні ушкодження чи навіть смерть. За цих умов кримінальна відповідальність особи не настає через відсутність в її діянні вини.

Принцип особистої відповідальності. Означає, що за вчинений злочин відповідає лише та особа, яка його вчинила.

Принцип справедливості. Означає:

а) неможливість притягнення особи до кримінальної відповідальності вдруге за один і той самий злочин. Так, наприклад, особа вчинила злочин за кордоном і там відбула покарання. Прибувши в Україну, така особа вже не може вдруге відповідати за вчинений за кордоном злочин (до прийняття Конституції України 1996 р. можливість відповідати вдруге за один і той же самий злочин існувала);

б) надання особі права на захист від суспільно небезпечного посягання. Скажімо, громадянин має право на затримання особи, що вчинила злочин.

Згідно ст. 11 КК злочином є передбачене цим Кодексом суспільно небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність), вчинене суб'єктом злочину.

Склад злочину:

The image features a dark green background with a subtle gradient. In the four corners, there are decorative elements resembling circuit board traces and nodes, rendered in a lighter green color. These elements are composed of thin lines and small circles, creating a technical or digital aesthetic.

Дякую за увагу